

осязної категорії і не можуть претендувати на її однозначне трактування» [2, с. 6]. Тому закономірно, що за результатами аналізу робочих навчальних програм у різних ВНЗ нами виявлено різні об'єкт, предмет і завдання даної дисципліни, а також різні знання, уміння та навички, якими повинні оволодіти студенти після її вивчення. Очевидно, що під час вивчення дисципліни студенти отримують однібічні знання, які відображають погляди окремої наукової школи, до якої належить лектор або знання, які викладені у запозичених лектором матеріалах інших науковців. Наведене також погіршується міждисциплінарним характером дисципліни, оскільки окремі терміни та поняття «переходять» із інших дисциплін. Зазначене негативно впливає на формування компетенцій з економічної безпеки у майбутніх фахівців. Водночас, результатом освітнього процесу повинно стати надбання економічної компетентності, тобто синергетичної сукупності знань, умінь, навичок і мотивації індивіда [3]. З урахуванням вище окресленого, мета освітнього процесу не досягається. Тому для досягнення цілі освітнього процесу, а також для розширення світогляду та формування системи знань студентів при вивченні ними дисципліни «Економічна безпека», пропонуємо кожному тему починати з критичного огляду відповідного їй понятійно-категоріального апарату.

Отже, при розробці навчальної дисципліни «Економічна безпека» слід робити акцент на використання критичного огляду понятійно-категоріального апарату за кожною темою курсу.

Перелік посилань:

1. Чернятевич Я. Викладання навчальної дисципліни «Державне управління економічною безпекою»: зарубіжний та вітчизняний досвід / Я. Чернятевич // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2011. – Вип. 1. – С. 257-264.
2. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) : Монографія. / О. І. Барановський. – К. : КНТЕУ, 2004. – 759 с.
3. Брусенцева О. А. Формування компетенцій з економічної безпеки у майбутніх менеджерів / О. А. Брусенцева // Науковий Вісник УМО «Економіка та управління». – 2016. – Вип. 1. – С. 1-10.

ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНУ»

*О.В. Музиченко-Козловська, канд. екон. наук, доцент
Національний університет «Львівська політехніка»*

Сучасний розвиток економіки України здійснюється в умовах фінансово-економічної та політичної кризи. В таких складних умовах важливо готувати нових висококваліфікованих спеціалістів-економістів, здатних бачити та вирішувати економічні проблеми, у тому числі на регіональному рівні. Реформи, які втілюються в Україні, торкнулися й вищої освіти. З'являються нові вимоги до фахівців з вищою освітою, зокрема, до бакалаврів-економістів. У ст. 10 закону України «Про вищу освіту» визначено стандарти вищої освіти, у яких визначено, серед інших, такі вимоги до освітньої програми: перелік компетентностей випускника; вимоги професійних стандартів [1].

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Соціально-економічний розвиток регіону» у студента повинні сформуватися такі компетенції, які представлені у таблиці 1.

Таблиця 1

Компетенції бакалавра спеціальності «Економіка» після вивчення навчальної дисципліни
«Соціально-економічний розвиток регіону»

Групи компетенцій	Клас професійних завдань	Компетенції бакалавра
1	2	3
1. Професійні компетенції	Тема дисципліни «Соціально-економічний розвиток регіону» за робочою програмою	Здатність використовувати теоретичні знання та практичні навички для належного виконання обов'язків за професією «Економіст», код 25351 у Класифікаторі професій [2]
2. Особистісні компетенції		2.1 Володіти усним та письмовим спілкуванням українською та іноземними мовами
		2.2 Мати мотивації до навчання впродовж усього життя
		2.3 Володіти навичками самостійного набуття знань

1	2	3
3. Загально-наукові компетенції		3.1 Володіти знаннями об'єктивних економічних законів розвитку економіки
		3.2 Володіти сучасними інформаційними технологіями
		3.3 Володіти методологіями та вмінні використовувати аналітичні навички
		3.4 Знати методи ведення наукових досліджень та вмінні їх застосовувати
		3.5 Аналізувати та застосувати передовий досвід в забезпеченні ефективного використання трудових ресурсів підприємства

Формування вмінь та навичок виконання робіт з економічного аналізу здійснюють на практичних заняттях, де студенти самостійно вирішують запропоновані практичні завдання, виробничі ситуації, проводять ділові ігри тощо. Для опанування дисципліни студентам крім лекційних, практичних)занять, т. т. аудиторної роботи, значну увагу необхідно приділяти самостійній роботі. Основні види самостійної роботи студентів: вивчення додаткової літератури; робота з законодавчо-нормативними актами України; підготовка до практичних занять. Для полегшення самостійної роботи доцільно формувати Віртуальне навчальне середовище, яке розміщене у системі Internet, з допомогою розміщених там методичних вказівок, тестових завдань тощо студенти у будь-який час можуть самостійно готуватись до лекційних, практичних занять та контрольних заходів.

Перелік посилань:

1. Про вищу освіту : Закон України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38. – С. 20.
2. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2010; КП : Наказ Держспоживстандарту України від 28.07.2010 № 327 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www:http://trudovepravo.com.ua](http://trudovepravo.com.ua).

СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА»

*А.В. Нікітіна, канд. екон. наук, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Глобалізація як унікальний феномен і об'єктивна закономірність розвитку людства постійно постає об'єктом досліджень вчених і економістів. Причиною є те, що глобалізація, яка розгорнулася у останній третині двадцятого століття, стала домінантою світового розвитку, адже вона є не що інше, як прояв сучасної постіндустріальної стадії розвитку світової економіки і суспільства у відносинах між країнами світу. Важливим компонентом процесу глобалізації економіки є кардинальна трансформація механізмів економічного регулювання в напрямку становлення глобально інтегрованої регулюючої системи, яка будується на комплексі факторів. У зв'язку з цим виникає необхідність найбільш повного використання переваг вільного руху основних факторів виробництва, для чого необхідна обов'язкова координація найбільш важливих економічних рішень на міжнародному рівні, спільне забезпечення рівноваги не тільки в рамках окремих країн, а й світового господарства взагалі.

Результатом дослідження процесу глобалізації є глобальна економіка. Вивчення дисципліни «Глобальна економіка» допомагає студенту оцінити процеси, які відбуваються у світовій економіці та зробити висновки про подальший розвиток суспільства.

Система професійних компетентностей під час опанування навчальної дисципліни «Глобальна економіка», метою вивчення якої є формування у студентів знань умов і факторів становлення та механізмів функціонування глобальної економіки, представлена у таблиці 1.

Таким чином, питання, які розглядаються у дисципліні «Глобальна економіка» мають важливе значення для майбутнього економіста, оскільки дозволяють розкрити сутність та природу глобалізації та її основних складових, всебічно оцінити позитивні і негативні сторони глобалізації світової економіки та її вплив на економіки різних країн світу.